

Elektromos szerviz

Havonta ezer készülék

— Nem szeretem, ha a tulajdonos keserű szájjal távozik — mondja Antal Miklós, a Szegedi Elektromos Szövetkezet Lenin körüli rádió-televízió szervizének vezetője.

— Gyakran van rá okuk? — Nem túl gyakran, de előfordul késelem, vita.

— Mit vitatnak? — Elvállalunk egy javítást bizonyos időre. Garanciális javításokra 8 napos határidőt ír elő a törvény, egyéb javításoknak mi szabjuk meg a határidejét. Általában ezeket is 8 napra vállaljuk, ettől csak akkor térünk el, ha nagyon sok garanciális készüléket hoznak be. Letelik a nyolc nap, s mi kénytelen vagyunk a tulajdonost elküldeni, mert nincs valamilyen alkatrész a készülékhez.

— Ez gyakran előfordul? — Válaszként leszed a polcáról egy katalógust.

— Azoknak az anyagoknak a listája, amelyekkel mi dolgozunk, tíz kötetet tölt meg. Három különböző vállalatból, eltérő áron szerzhetjük be az alkatrészeket — ha egyáltalán valahol kaphatók. Mert előfordul, hogy nincs sem a Gelkánál, sem a Ramovillnál, sem a boltokban. Volt olyan, hogy vártuk a Gelkától a kocsit — egyszerűen nem jött meg. Vagy egy másik példa, amikor nem is hiányzik az alkatrész, de mert nem egy nyelven beszélünk, nem derül ki, hogy kapható. Van alkatrész, amelynek még cikkszámja sincsen: megjön az idegen nyelvű prospektus, nem szakember fordítja, s magyarul a szó szerinti megfelelőjét használja az idegen szónak. Az ifjónői gyakorlatban viszont van neve az alkatrésznek. A prospektus fordításában „közlő kerék”-ként szerepel, amit mi „gyorscsévéző kuplungnak” hívunk.

— Mást nem vitatnak ügyfelek? — Probléma szokott lenni, hogy vásárláskor a bolt nem írja rá a készülék gyári számát a garancialevélre. Ez a cserénél számít: a garanciavisező ugyanis

jogtalanul minősíti a cserét, ha nem stimmelnek a papírok.

— Nem szörszálhasogatás ez a szervizben?

— Kényszerből tesszük. Ha mi elfogadunk valamit cserére, a garanciavisező vállalja nem, a mi számláinkra írják a költséget. Rettenetesen bürokratikus dolog a cseré, a Gelkánál például 11 különböző papírt kell kitölteni hozzá.

— Mi ad még okot vitára?

— Például az, ha a tulajdonos sokallja a számlát. Ez olyanokkal fordul elő leginkább, akik — míg nem teljesen üzemképtelen a készülékük — maguk kókányolják, vagy kontárral javítatják. Egy összevissza forrasztott — mi úgy mondjuk: „összeberhelt” — készülékkel sokkal több a munka, több alkatrészt kényszerülünk cserélni benne, s nyilván többbe kerül a javítás. Nálunk viszont a munkalapon mindenki a nevet adja a munkájához. Az aláírásnak súlya van, ezzel szerelőink tisztában vannak, s igyekeznek kifogástalanul működő készüléket kiadni a kezükből.

— Sok a kontár?

— Sok! Az emberek úgy vélik, olcsóbb velük dolgoztatni, mint profi szakemberekkel. Elképesztő dolgok derülnek ki, amikor szétzedjük a rádiót, televíziót. Az elemi érintésvédelmi szabályokat sem tartják tiszteletben, tízcentisre vágják a csatlakozó vezetékét, a fűrdőkádból nézik a mosdóra tett kistévé. Találunk már vattával kitömött hangszórót is. Van aztán vitánk olyan tulajdonosokkal, akik többet várnának el a készüléküktől, mint amire az „képes” kétszáz forintos zsebrádiót hoznak, hogy nem jön be rajta Újvidék vagy Luxemburg.

— Minőségi kifogás éri-e munkájukat?

— Rejtett hibák esetén előfordul. A rejtett hiba a szerelők mumusa. Bekapcsoljuk a készüléket, semmi baja. Van olyan hiba, amelyik félórás, óras folyamatos használat után jön elő. Ezekhez az itteni munkakörülmények sem igazán

kedvezőek. Szűk a hely, a másik asztalnál másfajta készülék szól, s ha például egy rádió nem jönnek ki jól a magas hangok, azt nem könnyű észrevenni.

— Hallottam már olyan vádat, kiszedik a jó alkatrészt, és raknak helyette olyat, amivel addig szól a masina, míg a gazdája átveszi.

— Ez azért nem igaz, mert ha egy rádióból kivesszünk valamit, annak a helyére tenni kell másik alkatrészt. A híradástechnikában pedig nem lehet rossz alkatrészt berakni, mert akkor azonnal jelentkezik a hiba.

Mindeddig vitákról, nézeteltérésekről volt szó. Előfordulnak ilyenek, a többség azonban elégedetten távozik megjavított készülékével a szervizből. A Lenin körüli javítóbból ketten járnak ki lakásokba javítani a készülékeket, ketten a műhelyben a tévét, ketten rádiót, ketten pedig magnót, lemezjátszót javítanak. Havonta több mint ezer készüléket szednek szét és raknak össze.

— Ok a frontvonalában vannak ennek a színvonalában még nem világszínvonalú szolgáltatásnak. Nemcsak a saját hibáik miatt kell szembenézniük a hozzájuk fordulókkal, hanem az alkatrészellátás hiányosságait, a hozzájutás nehézségeit, az egész munkaszervezet bürokratikus voltát nekik kellene megmagyarázni — ha egyáltalán lehet és érdemes ezeket a sok bosszúságot okozó apróságokat magyarázni.

Antal Miklós megmutatta: idén csak a Gelkánál 27 kötelező érvényű belső rendelkezés érkezett eddig, amely korábbiakat változtatott meg vagy módosított. Eddig ki lehetett valamit cserélni garanciára, ezentúl nem lehet. Ha a hangfalban egy hangszóró romlik el, kicserélhető garanciára, ha egyszerre több, akkor nem. Átszervezés van a Gelkánál, s egyelőre mindenki azzal törődik ott is, a szervizeket eléggé magukra hagyják gondjaikkal.

Tanács István

Kilátó a pusztán

Gyermekkorom egyik nagy élménye volt az őszi hétvégi „kilátózás”. Amikor az ég kitárult és parázsló lett a nádas — időt tért feledve szárnyai nőttek az emlékezésnek — az ősz beköszönésével — hagyva a tavaszi nyári vadvízi barangolást „felköltöztem” a korhadó létrával ölelt vén magasleire Itt, toronymagasan kuporogtam legszívesebben órákig, harangbúgásnyira a város öreg tornyától, az őszi madárország kellős közepén.

November madárkalendáriuma évről évre alakult, s változott. Voltak évről évre pontosan visszatérő fajok, s voltak új vendégek. A kilátói élet segített megérteni, hogy a körülöttünk élő természetben, az évszakok visszatérésében, az állandóság mellett, minden év, minden ősz más, új, s ilyenkor a kalendárium lapjai újabb megfigyelésekkel gazdagodtak.

A darvak csapatai ilyen tájt már rendszeresen útbá ejtik madárország sáros porondjait, környező dűllőhátaikat. A vadlibák sokezer csapatokban felelgetnek a tavakon, közöttük feltűnnek ritka fajok is, mint az idén 2 bütykös ásólúd. Tökések, barát, kendermagos, apró bójtrécék és nyilfarkúak kavarnak közöttük. Búbosvöcsök és bukók, búvárok kis csoportjai színezik a hideg, csillogó tavak tükörét. Nagygyözegek száza bicikkel egyenesen járják a terített asztalt nyújtó iszapot. Partfutók és sárjárók cánkókkal pihennek meg a madárszállóban. Sirályok fehér felhői takarják el a vöröslő napot. Csupa barnasínek a XI. tó felülete. Ezer meg ezer vadliba pihen most rajta.

A kilátóról figyelve a pihenő társaságot, az egyszerű csak óriási robajjal, felhős rajokba keveredve szárnyra kap. Kutatva a furcsa riadó okát, egyszerűen csak egy hatalmas madár keringő képe tűnik fel az égen. Rétisas! Hatalmas barna testéből megszire kivillaglik hófehér farka, amit legyezésre terített szét. Tőle riadoztak a libák. Fölötte fiatalabb társainak kis csapata. Öten vannak, a vénséges vén fehér farkú sas nyugodtan keringett a magas égen — s figyelte az alatta nyüzsgő, riadó madársereget.

Az E5-ös pesti úton a szatymazi temetődombnál, befordulva jó aszfaltúton érhetjük el a fehér-tavi kilátót. Autónkat a parkolóban hagyva, csendesen „felmászva” a kilátóba könnyen megcsodálhatjuk a novemberi Fehér-tó nyüzsgő madáréletét. Szép hétvégi program lehet — diákoknak, felnőtteknek egyaránt — „belelapolni” a rétisasok és vadludak színes kalendáriumaiba. Fehér-tavi novemberi percek; ilyenek s ilyenek voltak és lesznek, míg víz, madár és természet szerető emberek élnek.

I. Zs.

Csizmazia György

Ferde szélvédők

Fontos felfedezést tettek a közlekedés biztonságának fokozásán fáradozó nyugat-német szakemberek. Megállapították, hogy ha az autó elülső szélvédő üvege 30 foknál nagyobb dőlésszögű — a különösen áramvonalas, főleg sporttípusoknál találunk ilyeneket —, szürkületben vagy sötétben reflektorral csak erősen csökkentett sebességgel haladhat a vezető, ugyanis a fénytö-

rés folytán a kocsiból való kilátás rendkívül mértékben romlik, sokszor kettős látás következik be. Ilyen körülmények között nem tanácsos túllépni az óránkénti 65–70 kilométeres sebességet, a szemüveges autósok pedig még tovább csökkentésük a kocsi sebességét. Az is zavarólag hat a vezetőre, ha nemcsak az elülső, de még a hátsó szélvédő üvege is túlzottan ferde.

kertbarátoknak

A csemegezőlő fajtái

Az ősz legkedveltebb gyümölcsai közé tartozik a csemegezőlő. Szinte minden kiskertben megtalálható. A borszőlőtől általában külső megjelenésében is eltér, de a beltartalmi értékek azok, amelyek lényegesebb különbséget mutatnak. A csemegezőlő bogója többnyire húsos, ropogós, a szállítást jobban tűri és tovább eltartható, mint a borszőlő. A jó csemegezőlő leve savban szegény, emiatt — bár gyakran kevesebb cukor van benne, mint a borszőlőfajtákban — edesebbnek érezzük. A jó minőségű csemegezőlő azonban nemcsak frissen fogyasztható, hanem redukív technológiával üde, könnyű, illatos asztali bor is készíthető belőle.

A fajták kiválasztásához nélkülözhetetlen használati értékük és igényük alapvető ismerete, ehhez szeretnénk most segítséget nyújtani. A Csabagyöngye érik a nálunk elterjedt fajták közül a legkorábban. Már július végén fogyasztható, tőkéje közepes fejlődésű, vasszóli közepvastagok, rövid izkőzűek, rügyei kicsik. Levele közepnagy, kerekded. Fürtje közepnagy, többnyire vállas, fürtátlagsúlya 10 deka, bogói kevések, 16 milliméter átmérőjűek. Korai érésénél fogva jó cukorképző, másoctermésre hajlamos. A „agyúró” képessége jó, magasművelésre alkalmas. Bogója muskotályos ízű. A darazsak egyes éveiben rendkívül nagy kárt tesznek benne.

A Favorit tőkéje erőteljes fejlődésű, vasszóli közepvastagok, rövid izkőzűek, levele közepnagy, kissé szögletes, közepesen tagolt. Fürtje nagy vagy közepnagy, inkább hengeres, közepesen tömött. Fürtátlagsúlya 16 deka, bogói 24x21 milliméteresek, sárgásfehérek, vékony héjúak, ropogós, kissé olvadékony húsuak, finom ízűek. A Csabagyöngye után egy héttel érik, magasművelésben bőven terem, fagyúró képessége közepes.

A Boglárka a Favorittal azonos időben érik. Ez a legkorábban érő igen nagy bogójú fajta. Tőkéje erős növekedésű, magasművelésben rendkívül bőven terem. Fürtje igen nagy, átlagsúlya 35 deka. Bogója gömbölyű, fehérsárga színű, héja olvadó, húsa ropogós, fűszeres ízű.

Az Irsay Olivér érésidőben 8–10 nappal követi a Csabagyöngyét, tőkéje közepes, gyors fejlődésű, vasszóli közepvastagok, közepes izkőzűek. Levele szintén közepnagy, kerekded. Fürtje vállas, közepnagy, laza, átlagsúlya 10 deka, viszonylag kis bogójú fajta, aranysárga színű, vékony, de ropogós héjú, lédús, kellemesen muskotályos ízű. Magasművelésben bőven terem, fagyúró képessége azonban rosszabb a Csabagyöngyénél. Bora is kellemes, muskotályos ízű.

A Sasza a legelterjedtebb és talán a legértékesebb csemegezőlő közé tartozik. Értékét növeli, hogy a borszőlők is sokrétűen fel tudják használni borát háziasítási alapanyagként. Tőkéje közepes fejlődésű, fejmedvelésben nem természetű. Vasszóli közepvastagok, vagy vékonyak, levele közepnagy. Fürtje vállas, közepnagy, hengeres, közepesen tömött, átlagosan 12 deka súlyú. Bogói gömbölyűek, erős, de nem rágós héjú gyümölcs, lédús, kellemes ízű, finom savakkal. A bogók színe fajtától függően zöldesfehértől a rózsaszínig változik, sőt előfordul sötétpiros héjú is. Fagyúró ké-

pessége jó. Általában szeptember elején érik, de a déli területeken — így a mi vidékünkön is már augusztus huszadika után szedhető. Jó tulajdonságai közé tartozik még, hogy sokáig a tőkén tartható.

A Pannónia kincse tőkéje erős fejlődésű, vasszóli közepvastagok, közepes hosszú vagy hosszú izkőzűek, rügyei csupaszok, levele alig tagolt, közepnagy. Fürtje vállas, laza, fürtátlagsúlya 18 deka, bogói nagok, oválisak, zöldesfehérek, vastag, de olvadó héjúak, nagyon húsosak, lézégények, ropogósak, kellemes ízűek, alacsony savtartalmúak. Szeptember első felében érik második termés képességre hajlamos, melyet hosszú ősz esetén beérlel. Termőképessége magasművelésben igen jó, azonban fagyérzékeny. Termésbiztonsága a Saszlánál kedvezőtlenebb.

A Cardinal tőkéje erőteljes fejlődésű, vasszóli vastagok, közepes hosszú izkőzűek, levelei általában nagok, tőkéje közepes fejlődésű, vasszóli közepvastagok, rövid izkőzűek, rügyei kicsik. Levele közepnagy, kerekded. Fürtje közepnagy, többnyire vállas, fürtátlagsúlya 10 deka, bogói kevések, 16 milliméter átmérőjűek. Korai érésénél fogva jó cukorképző, másoctermésre hajlamos. A „agyúró” képessége jó, magasművelésre alkalmas. Bogója muskotályos ízű. A darazsak egyes éveiben rendkívül nagy kárt tesznek benne.

A Pölöskei muskotály új fajta, szeptember első felében érik. Tőkéje erős növekedésű, vasszóli közepesen vastagok, magasművelésben igen bőven terem. Fürtje nagy, ágas, átlagosan 19 deka, bogói kissé megnövekedtek, világossárga színűek, megfelelő összetételű, húsos ropogós és kellemesen muskotályos zamatú. A gombabetegségeknek ellenálló, ezért a kertben olvan helyen is elhelyezhetjük, ahol a mikroklíma kedvezőbb.

A Hamburgi muskotály tőkéje erős növekedésű, vasszóli vastagok, levele nagy, közepesen tagolt. Fürtje nagy, gúla alakú, ágas, többnyire laza, fürtátlagsúlya 18 deka, a fürt nyele és kocsánya könnyen törik, bogói nagok, egyenlőtlenek, oválisak, sötétkék színű, vékony olvadó héjú, lédús és ropogós, finom muskotályos ízű, élénk savtartalommal. Szeptember végén, október elején érik. Magasművelésben kiválóan alkalmas, termőképessége és termésbiztonsága a csemegezőlő-fajták között talán a legjobb, gondos tárolás mellett sokáig eltartható.

A felsoroltakon kívül még rendkívül sok csemegezőlő van, azonban a jelenlegi természettechnológia mellett a kiskertekben nem célszerű a teljes fajtasor termesztésével foglalkozni, elegendők és a család szőlő-szükségletét teljes egészében ellátják a felsorolt fajták. Hogyan szállítsuk az ültetvénytelepítéshez vásárolt anyagot? Az utóbbi napokban egyre több kiskerttulajdonos lehet látni, amint különböző módon viszi az ültetéshez szükséges csemetét. Sajnos gyakran látni olyan vásárlót is, aki a csemete megvásárlását követően csupaszon felkötött csemetét az autó csomagtartójára vagy a kerék közötti helyre teszi. Ismételt szeretnénk felhívni a kiskerttulajdonosok figyelmét, hogy a csemete gyökereit szállítás előtt csomagolják be úgy, hogy a hideg fagyos légáram hatására az meg ne fagyhasson. A fagykaron túlmenően a légáram szárító hatása sem kedvez a csemetének.

Dr. Tóth Mihály mezei főkertész

Szatymazi „csövesek”

— Halló, halló, jöjjön a mozdony — hallom a hangszórón, aztán újból — miért nem indul már az a mozdony?, hát erre kinézek a pályára osztd mindjárt tudom, miért nem indul.

— Miért nem indul?

— Mert éggett. Villámgyors riadó, s a percek alatt előkerült segítőkkel neki a lángbaborult gépnek, hogy rövid, de eredményes birkózás után megmentsék a milliós értékű járművet. Leállították egy arra haladó vontatót, s „befogták” a motorfecskendő kiszállítására.

Ez a múlt. Duplán is az, mert az esemény jó fél évtizede történt, s azért is, mert ilyenre már nem kényserülnek rá a szatymazi „csövesek”. A sugárcsövesek: az önkéntes tűzoltók. Az előbbi sztorit Horváth Bélától, a községi önkéntesek parancsnokától hallottam, az utóbbi tényét Nacsza János tanácselnöktől. Nevezetesen, hogy a szatymazi önkéntes tűzoltó egyesület jól gazdálkodik a tanács és a helybéli üzemek támogatásával, vásárolt egy tűzoltóautót.

— Rendkívül jó ötletnek tartom, és csak dicsérem tudom a szatymaziak kezdeményezését — mondja Bányfy György őrnagy, a szegedi városi és járási tűz-

oltóság parancsnoka. A Városgazdálkodási Vállalat kiseljelezett loctalókoscsiját vásárolták meg, és nem kevés munkájával alkalmassá tették az új feladatának ellátására.

A piros Skoda fontos témája volt annak a hivatalos, de ugyanakkor bensőséges összejövetelnek, melyet a múlt szombaton tartottak, s amin beszámoltak az eddigi munkáról. Elsősorban arról, hogy mi mindent tettek a tűzoltó szertár bővítéséért, s izléses kivitelezéséért. Társsadalmi munkások sora adta szabad óráit az építéshez: negyven ezer forint értéket jelentett az összefogás.

A hivatásos tűzoltók önkéntes segítők a községi tűzvédelmi felügyelet mellett rendszeresen fejlesztik szakmai tudásukat, továbbképzésre, versenyekre járnak. Májusban meg is nyerték a járási tűzoltó versenyt. Mint kiderült, gondolnak az utánpótlásra is, mégpedig az úttörőcsapatnál együttműködve. Hogy mennyire, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a gyerekek eljutottak Zánkára az országos versenyre. Az ifjú tűzoltók 48 csapatát közül a szatymazi úttörők egy harmadik, egy ötödik csapathelyezést hoztak el. Berkli Sándor pedig a fiú egyéni kategóriában első lett.

Beszámoló, eredmények, taps, kitüntetés, taps, fehér asztal, kocintás — a katonás alakulat baráti társaságá változik át — most, s később, ha kell, értékmentő közösséggé.

Egy azért még hozzátartozik a mérlegünkhöz: „A községben előforduló tűzesetek száma az 1982. évben egy volt. A III. körzetben a kéményből kipattanó szikra meggyújtott egy nádtetőt melléképületet. Önkéntesünk kivonultak, a melléképület azonban teljesen leégett, mire a helyszínre érkezett.”

I. Zs.

Csizmazia György